

red. N. M. Avsheniuk, H. V. Tovkanets. Mukachevo. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЛОНЧАК Олександр Анатолійович – аспірант кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутніх фахівців.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

LONCHAK Oleksandr Anatoliyovych – PhD student Department of Pedagogy and Educational Management Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University Circle of scientific interests: professional training of future specialists.

Scientific interests: professional training of future specialists.

Стаття надійшла до редакції 22.09.2024 р.

УДК 378.1:811.161.2

DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-216-222-225

МАРЦІН Віталій Володимирович –

викладач кафедри

Военної академії імені Євгенія Березняка

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-2520-535X>

e-mail: martsinitalii1@gmail.com

ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГОВОРІННІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Стаття присвячена актуальній проблемі формування англомовної компетентності в говорінні у майбутніх фахівців через залучення письмової практики. У дослідженні розглядається взаємозв'язок між письмом та говорінням, аналізуються переваги письмової діяльності для розвитку усних мовленнєвих навичок, а також визначаються оптимальні види письмових завдань для майбутніх фахівців різних галузей. Автор дослідження підкреслює необхідність переосмислення традиційних підходів до навчання говорінню, які часто зосереджуються на механічному запам'ятовуванні мовних зразків та імітації. Натомість, пропонується розглядати письмо як інструмент формування комунікативної компетентності в говорінні.

У статті детально аналізуються переваги письмової практики для розвитку говоріння. Зокрема, автор зазначає, що письмо сприяє збагаченню лексичного репертуару студентів, спонукаючи їх до активного використання словників, вивчення нової лексики та фразеології, а також до свідомого оперування синонімами та антонімами. Це розширює мовні можливості студентів та дозволяє їм формулювати думки більш точно та виразно. Окрім того, письмо позитивно впливає на засвоєння граматичних структур. Під час письмової діяльності студенти концентруються на коректному застосуванні граматичних правил, аналізують та редагують власні речення, що сприяє автоматизації граматичних навичок та підвищує граматичну правильність усних висловлювань.

Автор також підкреслює роль письма у розвитку дискурсивної компетенції, тобто здатності логічно та послідовно викладати думки. Письмова діяльність спонукає студентів до структуризування інформації, виділення головного та другорядного, а також до встановлення логічних зв'язків між різними частинами тексту. Це допомагає їм формулювати зв'язні та логічні усні висловлювання, що характеризуються ясністю, точністю та легкістю сприйняття. Не менш важливим є вплив письма на формування комунікативної впевненості студентів. Письмова практика дозволяє їм ретельно обдумати та спланувати своє висловлювання, підібрати потрібні слова та граматичні структури, а також проекспериментувати з різними стилістичними реєстрами. Це допомагає студентам подолати мовний бар'єр та страх перед публічними виступами, що сприяє вільному вираженню думок в усній формі.

У статті проаналізовано різні види письмових завдань з точки зору їх ефективності для розвитку говоріння. Серед них: написання есе, створення творчих письмових робіт (оповідань, віршів, п'єс), підготовка письмових презентацій, ведення щоденника англійською мовою, листування.

Автор дослідження наголошує на важливості інтеграції письмової практики в навчальний процес з урахуванням специфіки професійної діяльності майбутніх фахівців. Це дозволить сформувати в них ті мовленнєві навички, які будуть необхідні для успішної комунікації в професійному середовищі.

Стаття адресована викладачам іноземних мов, методистам, студентам філологічних факультетів та всім, хто цікавиться проблемами формування комунікативної компетентності в говорінні засобами письма.

Ключові слова: англомовна компетентність, говоріння, письмова практика, майбутні фахівці, види письмових завдань, інтеграція письма та говоріння.

MARTSIN Vitalii Volodymyrovych –

Language instructor of the

Yevgenii Bereznik military academy

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-2520-535X>

e-mail: martsinitalii1@gmail.com

THE DEVELOPMENT OF ENGLISH SPEAKING COMPETENCE IN FUTURE PROFESSIONALS

The article is devoted to the topical issue of developing speaking skills in English among future professionals through the use of writing practice. The research examines the relationship between writing and speaking, analyzes the benefits of writing for the development of oral communication skills, and identifies optimal types of writing tasks for future professionals in various fields. The author emphasizes the need to rethink traditional approaches to teaching speaking, which often focus on rote memorization of language patterns and imitation. Instead, it is proposed to consider writing as a tool for the formation of communicative competence in speaking.

The article provides a detailed analysis of the benefits of writing practice for the development of speaking skills. In particular, the author notes that writing contributes to the enrichment of students' lexical repertoire, encouraging them to actively use dictionaries, learn new vocabulary and phraseology, and consciously operate with synonyms and antonyms. This expands students' language abilities and allows them to formulate thoughts more accurately and expressively. In addition, writing has a positive effect on the assimilation of grammatical structures.

During writing activities, students focus on the correct application of grammar rules, analyze and edit their own sentences, which contributes to the automation of grammar skills and improves the grammatical correctness of oral presentations.

The author also emphasizes the role of writing in the development of discursive competence, that is, the ability to express thoughts logically and consistently. Writing encourages students to structure information, highlight the main and secondary points, and establish logical connections between different parts of the text. This helps them to formulate coherent and logical oral presentations, characterized by clarity, accuracy, and ease of perception. No less important is the impact of writing on the formation of students' communicative confidence. Writing practice allows them to carefully consider and plan their statements, choose the right words and grammatical structures, and experiment with different stylistic registers. This helps students overcome the language barrier and the fear of public speaking, which contributes to the free expression of thoughts in oral form.

The article analyzes various types of writing tasks in terms of their effectiveness for the development of speaking. Among them are: writing essays, creating creative written works (stories, poems, plays), preparing written presentations, keeping a diary in English, correspondence.

The author of the study emphasizes the importance of integrating writing practice into the educational process, taking into account the specifics of the professional activities of future specialists. This will allow them to develop the language skills that will be necessary for successful communication in a professional environment.

The article is addressed to teachers of foreign languages, methodologists, students of philological faculties, and anyone interested in the problems of forming communicative competence in speaking through writing.

Key words: English language competence, speaking, writing practice, future professionals, types of writing tasks, integration of writing and speaking.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сучасний етап розвитку суспільства характеризується стрімкою глобалізацією та інтеграцією, що зумовлює підвищення вимог до комунікативної компетентності фахівців, зокрема володіння англійською мовою як засобом міжнародного спілкування. Особливо актуальним є формування англомовної компетентності в говорінні, яка забезпечує успішну професійну діяльність у міжнародному середовищі. Традиційні методики навчання говорінню, сфокусовані переважно на імітації та механічному запам'ятовуванні мовних зразків, не завжди ефективні для формування справжньої комунікативної компетентності. Все більшої актуальності набувають нестандартні підходи, які розглядають письмо як інструмент розвитку усних мовленнєвих навичок. Проблема полягає в тому, що взаємозв'язок між письмом та говорінням не завжди усвідомлюється та ефективно використовується у навчальному процесі. Недостатньо дослідженими залишаються механізми впливу письмової практики на формування усних мовленнєвих навичок, а також оптимальні стратегії інтеграції письма та говоріння у навчання англійської мови майбутніх фахівців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема формування англомовної компетентності в говорінні через письмо у майбутніх фахівців є відносно новою та недостатньо дослідженою в сучасній методичній науці. Проте, останніми роками спостерігається зростання інтересу до цієї проблематики, що відображається в появі ряду наукових публікацій та дисертаційних досліджень. Підходу залишається актуальним та потребує подальшого наукового вивчення.

Проте, незважаючи на наявні дослідження, проблема формування англомовної компетентності в говорінні через письмо у майбутніх фахівців залишається недостатньо вивченою. Більшість робіт присвячені окремим аспектам цієї проблеми, а комплексного дослідження, яке б враховувало всі фактори та розробляло чітку методику, бракує. Це зумовлює необхідність проведення подальших досліджень у цьому напрямку з метою розробки ефективних стратегій навчання, які б сприяли формуванню комунікативної компетентності майбутніх фахівців.

Мета статті – визначення оптимальних видів письмової практики для розвитку говоріння у майбутніх фахівців. Буде проведено аналіз різних видів письмових завдань (есе, твори, презентації, ведення щоденника, листування тощо) з точки зору їх ефективності для формування усних мовленнєвих навичок.

Виклад основного матеріалу дослідження. Традиційні методики навчання говорінню часто зосереджуються на механічному запам'ятовуванні мовних зразків та імітації, що не завжди сприяє розвитку справжньої комунікативної компетентності. Альтернативним підходом є використання письма як інструменту формування усних мовленнєвих навичок.

Письмова практика відіграє вагомий роль у формуванні англомовної компетентності в говорінні у майбутніх фахівців, забезпечуючи низку когнітивних та лінгвістичних переваг. По-перше, письмо сприяє збагаченню лексичного репертуару студентів. Прагнення до прецизійного та експресивного вираження думок спонукає їх до активного використання лексикографічних ресурсів, засвоєння нової лексики та фразеології, а також до свідомого оперування синонімічними та антонімічними рядами. В результаті відбувається експансія словникового запасу, що уможливило більш вільне та нюансоване формулювання думок в усному мовленні, роблячи його багатшим та естетично привабливішим.

По-друге, письмо має значний вплив на інтеріоризацію граматичних структур. У процесі письмової продукції студенти концентруються на коректному застосуванні граматичних правил, здійснюючи аналіз та редагування власних речень. Це сприяє автоматизації граматичних навичок та позитивно впливає на граматичну правильність усних висловлювань, оскільки письмо виступає в ролі специфічного тренажера для відпрацювання граматичних моделей. Студенти опановують навички коректного побудування речень, узгодження часових форм дієслів, адекватного вживання артиклів та прийменників, а також застосування різноманітних синтаксичних конструкцій.

По-третє, письмо розвиває дискурсивну компетенцію, тобто здатність логічно та послідовно викладати думки. Письмова діяльність спонукає студентів не лише до генерації ідей, але й до їх

організації в змістовний та когерентний текст. Вони опановують навички структурування інформації, виділення головної та допоміжної інформації, а також встановлення логічних зв'язків між різними частинами тексту за допомогою відповідних лексичних та граматичних засобів зв'язку. Це сприяє формуванню зв'язного та логічного мовлення, що характеризується ясністю, точністю та легкістю сприйняття.

Нарешті, письмо позитивно впливає на формування комунікативної впевненості студентів. Воно надає можливість ретельно обдумати та спланувати майбутнє висловлювання, здійснити усвідомлений вибір лексичних одиниць та граматичних структур, а також проекспериментувати з різними стилістичними регістрами. Письмо допомагає студентам подолати комунікативний бар'єр та страх перед публічними виступами, що сприяє вільному вираженню думок в усній формі. В результаті, студенти почуваються впевненіше під час говоріння, легше формулюють та аргументують свої думки, а також демонструють більш активну участь у комунікації.

У контексті формування англомовної компетентності в говорінні у майбутніх фахівців, письмовій практиці належить значна роль. Різноманітні види письмової діяльності сприяють розвитку мовленнєвих навичок та розширенню комунікативних можливостей студентів.

Написання есе посідає чільне місце серед ефективних письмових практик. Цей вид діяльності не лише сприяє формуванню вміння аргументувати власну думку, але й розвиває критичне мислення, що є невід'ємною складовою академічної культури. У процесі написання есе студенти глибоко аналізують інформацію з різних джерел, критично оцінюють її достовірність та об'єктивність, ідентифікують логічні зв'язки та протиріччя. Вони вчаться формулювати власну позицію, аргументувати її, спираючись на факти та докази, а також враховувати різні точки зору. Така аналітична робота сприяє розвитку не лише письмової, але й усної аргументації, що є важливою складовою комунікативної компетентності. Крім того, написання есе розширює лексичний репертуар студентів, зокрема за рахунок засвоєння академічної лексики та термінології, а також допомагає вдосконалити навички використання різноманітних граматичних структур. Це позитивно впливає на якість їхнього усного мовлення, роблячи його більш точним, аргументованим та переконливим.

Створення творчих письмових робіт, таких як оповідання, вірші чи п'єси, також є ефективним інструментом розвитку говоріння. Цей вид діяльності активізує уяву та креативність, спонукає до мовленнєвого експериментування та розвиває гнучкість у використанні мовних засобів. Студенти вчаться використовувати різні стилі мовлення, грати словами, створювати художні образи та передавати емоційний спектр через мову. Вони опановують навички виразного читання, декламування, інсценізації, що збагачує їхнє мовлення, робить його більш виразним та емоційним, а також допомагає глибше розуміти та інтерпретувати художні тексти.

Підготовка письмових презентацій розвиває вміння не лише структурувати інформацію, але й презентувати її в логічній та доступній формі, що є важливою складовою комунікативної компетентності. Студенти вчаться використовувати різноманітні риторичні прийоми для привернення уваги аудиторії, такі як риторичні запитання, цитати, приклади та ілюстрації. Вони також вчаться інтегрувати в свої виступи графічні матеріали – діаграми, графіки, зображення, – для візуалізації інформації та підвищення ефективності комунікації. Це сприяє розвитку навичок публічного виступу, вміння чітко та лаконічно висловлювати свої думки, аргументувати їх та переконувати слухачів.

Ведення щоденника англійською мовою – це ефективний інструмент для формування письмової флюентності та розвитку спонтанного мовлення. Щоденник стає платформою для вільного вираження думок та почуттів, рефлексії над власним досвідом, а також для мовних експериментів. Студенти можуть використовувати нові слова та граматичні структури в невимушеній атмосфері, не боячись помилок, що сприяє розширенню їхнього лексичного запасу та закріпленню граматичних навичок.

Листування в різних комунікативних контекстах (формальне, неформальне) розвиває вміння студентів адаптувати своє письмо до специфіки ситуації та адресата. Вони вчаться дотримуватися норм етикету, використовувати відповідні мовні формули та стилістичні регістри. Це сприяє розвитку комунікативної гнучкості та вмінню ефективно спілкуватися в різних ситуаціях письмового спілкування.

Висновки та перспективи подальших розвідок напряму. Таким чином, письмова практика постає важливим інструментом формування англомовної компетентності в говорінні у майбутніх фахівців. Різноманітні види письмової діяльності, такі як написання есе, творчих робіт, презентацій, ведення щоденника та листування, сприяють розвитку різнобічних мовленнєвих навичок та розширенню комунікативних можливостей студентів. Вони допомагають збагатити лексичний запас, закріпити граматичні структури, розвинути вміння логічно та послідовно викладати думки, а також підвищити впевненість у собі під час говоріння.

Інтеграція письмової практики в навчальний процес має бути цілеспрямованою та системною. Важливо враховувати специфіку професійної діяльності майбутніх фахівців та формувати в них ті мовленнєві навички, які будуть необхідні їм для успішної комунікації в професійному середовищі.

Перспективи подальших досліджень. Подальші дослідження в цьому напрямку мають бути спрямовані на розробку конкретних методик та вправ, які б ефективно поєднували письмо та говоріння для формування англомовної компетентності у майбутніх фахівців різних галузей.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Бігич, О. Б., Бориско, Н. Ф., & Борецька, Г. Е. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика. Київ: Ленвіт. 2013.
2. Ніколаєва, С. Ю. Методика навчання іноземних мов у середній школі. Київ: Ленвіт. 2005.
3. Harmer, J. The practice of English language teaching. Harlow: Pearson Longman. 2015.
4. Thornbury, S. How to teach speaking. Harlow: Pearson Longman. 2005.
5. Дем'яненко, М. Я. Загальна методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах. Київ: Освіта України. 2005.

REFERENCES

1. Bihych, O. B., Borysko, N. F., & Boretska, H. E. (2013). *Metodyka navchannia inozemnykh mov i kultur: teoriia i praktyka*. [Methods of teaching foreign languages and cultures: theory and practice]. Kyiv: Lenvit. [in Ukrainian]
2. Nikolaieva, S. Yu. (2005). *Metodyka navchannia inozemnykh mov u seredni shkoli*. [Methods of teaching foreign languages in secondary school]. Kyiv: Lenvit. [in Ukrainian]

3. Harmer, J. (2015). *The practice of English language teaching*. Harlow: Pearson Longman. [in English]
4. Thornbury, S. (2005). *How to teach speaking*. Harlow: Pearson Longman. [in English]
5. Demianenko, M. Ya. (2005). *Zahalna metodyka navchannia inozemnykh mov u serednikh navchalnykh zakladakh*. [General method of teaching foreign languages in secondary educational institutions]. Kyiv: Osvita Ukrainy. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

МАРЦІН Віталій Володимирович – викладач Воєнної академії імені Євгенія Березняка.
Наукові інтереси: педагогіка вищої школи.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

MARTSIN Vitalii Volodymyrovych – language instructor of the Yevgenii Berenziak military academy.
Scientific interests: pedagogy of higher education.

Стаття надійшла до редакції 18.09.2024 р.

УДК 37.01(477):373

DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-216-225-229

МИКОЛАЙЧУК Анжела Володимирівна –
здобувач кафедри теорії і методики початкової освіти
Волинського національного університету імені Лесі Українки
ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-6796-2386>
e-mail: anglutsk@gmail.com

ГУМАНІСТИЧНІ ПІДХОДИ В ОСВІТІ: МИНУЛЕ І СЬОГОДЕННЯ

У статті розглянуто тенденції розвитку гуманістичних освітніх підходів у минулому та в сучасній українській школі. Зазначено, що здобутки світової, європейської філософії та педагогічної думки визнані та отримали особливу інтерпретацію у працях як вітчизняних, так і зарубіжних учених, напрацювання яких доводять, що гуманістичні підходи в освіті сягають епохи Відродження, починаючи зі створеної школи «Будинок радості» Вітторіно да-Фельтре, де автор прагнув закласти в дітях фундамент культури, спеціальних знань через повагу до особистості, заборону тілесних покарань, розвивальний характер навчання, естетичний та фізичний розвиток, використання ігрових методів навчання, розвиток дитячого самоврядування. Проаналізовано ідеї гуманістичної педагогіки зарубіжних і вітчизняних учених. Закцентовано на тому, що «Філософію серця» В. Сухомлинського введено можна вважати одним із актуальних напрямів гуманістичної педагогіки сьогодення, актуальним запитом для учителя, який, по суті, реалізує концептуальні засади Нової української школи. Особливу увагу приділено еволюційним змінам в поглядах педагогів-гуманістів упродовж століть та частково проаналізовано їх зв'язок з сучасними особливостями гуманістичних підходів в Новій українській школі. Зроблено висновок про те, що задекларовані гуманістичні підходи в реформаційній освіті мають еволюційне підґрунтя, та реалізуються вчителем, який особистісно готовий до трансформації, інновацій, здатний справлятися з невизначеністю та складністю, учитися вчитися, підтримувати фізичне та емоційне благополуччя (власне та інших учасників освітнього процесу), співпереживати і конструктивно вирішувати конфлікти, ефективно взаємодіяти з усіма учасниками освітнього процесу, створювати безпечно безбар'єрне освітнє середовище. Це сприятиме розвитку якості освіти, що, відповідно до сучасних викликів, надасть їй відкритості, гуманності, інноваційності.

Ключові слова: гуманістичні підходи, ефективна взаємодія, освіта, педагог, учні, Нова українська школа, філософія серця.

MYKOLAYCHUK Angela Volodymyrivna –
winner of the Department of Theory and Methodology of Primary
Education Volyn National University named
after Lesya Ukrainka
ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-6796-2386>
e-mail: anglutsk@gmail.com

HUMANISTIC APPROACHES IN EDUCATION: PAST AND PRESENT

The article examines the trends in the development of humanistic educational approaches in the past and in modern Ukrainian schools. It is noted that the achievements of world and European philosophy and pedagogical thought are recognized and have received a special interpretation in the works of both domestic and foreign scholars, whose work proves that humanistic approaches in education date back to the Renaissance, starting with the school "House of Joy" created by Vittorino da Feltre, where the author sought to lay the foundation of culture and special knowledge in children through respect for the individual, the prohibition of corporal punishment, the developmental nature of education, aesthetic and physical development, use of game methods of learning, development of children's self-government. The ideas of humanistic pedagogy of foreign and domestic scientists are analyzed. Emphasis is placed on the fact that V. Sukhomlynskyi's "Philosophy of the